

SL

Landbruks- og matdepartementet
Statsråd: Sylvi Listhaug

KONGELIG RESOLUSJON

Ref.nr.:

Saksnr: 14/1029

Dato: 12. desember 2014

Forskrift om endring av forskrift 11. april 2003 nr. 461 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Bakgrunn

Lov av 16. januar 2004 nr. 5 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen, har som formål å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjonen på flere enheter ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent. Uten konsesjon fra departementet kan ingen produsere et større antall svin eller fjørfe enn Kongen har bestemt. Departementet kan gi forskrift om konsesjonspliktens virkeområde, omfang, søknadsprosess og saksbehandling. Gjeldende konsesjonsgrenser ble fastsatt ved kgl. res. 11. april 2003 nr. 460, og videreført som § 1 forskrift 1. april 2004 nr. 611 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen. Konsesjonsgrensene for kylling ble ved kongelig resolusjon den 26. april 2013 hevet fra 120 000 til 140 000 omsatte og slaktede kyllinger pr. år.

Departementet sendte 22. september 2014 på høring forslag til endret forskrift om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen. Det ble foreslått at grensen for konsesjonsfri produksjon av slaktekyllingproduksjon økes fra inntil 140 000 til 280 000 omsatte og slaktede kyllinger pr. år og for kalkunproduksjon fra inntil 30 000 til 60 000 omsatte og slaktede kalkuner pr. år.

I høringsnotatet ble det bl.a. vist til regjeringsplattformen der det heter: "Kvotebegrensninger og konsesjonsgrenser som hindrer utnyttelse av kapasitet i enkeltbruk og samdrifter må i størst mulig grad oppheves. Takene for maksimal produksjon heves først. Disse endringene må skje gradvis."

Som begrunnelse for økningen ble det videre vist til at forbruket av kylling de seneste årene har økt betydelig. Produksjonen reguleres gjennom kontrakter og avtaler slik at det over tid, bortsett fra temporære svingninger, har vært godt samsvar mellom etterspørsel og produksjon. Det ble vist til at nye bygningsløsninger og tekniske løsninger har redusert arbeidsforbruket vesentlig, samtidig som det skjer en stadig større grad av spesialisering i jordbruket. Ved at aktørene kan tilpasse seg med den struktur som er mest hensiktsmessig, vil produksjonen kunne effektiviseres og kostnadsnivået reduseres. Departementet har i vurderingen av hvor grensene for konsesjonsfri produksjon skal ligge, sett hen til hva som gir grunnlag for en fulltids sysselsetting på bruket.

I høringsnotatet ble det også vist til at det, for å sikre at dyrevelferden i slaktekyllingproduksjonen blir ivaretatt på en god måte, allerede er foreslått visse innstramminger i dyrevelferdsregelverket for hold av slaktekylling. Det ble videre vist til at antibiotikaresistente bakterier i fjørfe er et økende problem i hele verden, og at det er forbudt å bruke antibiotika som vekstfremmende middel til dyr i Norge. Bruk av antibiotika til sykdomsbehandling av norsk slaktekylling er svært begrenset. Når det gjelder introduksjon av resistente E. coli

bakterier (ESBL) i norsk fjørfeproduksjon, tyder alt på at årsaken til dette er import av infiserte rugeegg.

Høringen

Forslaget har vært sendt på høring og Landbruks- og matdepartementet har mottatt totalt 22 høringssvar, fra følgende høringsinstanser: Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsvin, Nortura, Norsk Fjørfevalg, Landbruksdirektoratet, Hå kommune, NOAH, Mattilsynet, Framtiden i våre hender samt Fylkesmennene i Møre & Romsdal, Hordaland, Vestfold, Rogaland, Telemark, Østfold, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Hedmark, Buskerud og Oppland.

De fleste høringsinstansene er negative til de foreslåtte endringene. Flere, deriblant de fleste fylkesmannsembetene, mener at endringene vil gå på tvers av formålet i loven som er "å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjonen på flere enheter ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent." Det vises i denne forbindelse til at dobling av konsesjonsgrensen for kylling vil bety etableringsstopp for nye kyllingprodusenter i mange år framover. Det vil ta mange år før etterspørselen innhenter produksjonskapasiteten etter økning av konsesjonsgrensene til 280 000 kyllinger. *KLF* er på sin side veldig tilfreds med at departementet foreslår å justere konsesjonsgrensene. Samtidig er de tilfreds med at konsesjonsbelegging av kylling og kalkun videreføres, slik at næringen ikke kommer i en situasjon der en opplever ukontrollert nybygging og nyetablering.

Norges Bondelag viser til at når det gjelder kalkun, er allerede dagens konsesjonsgrense så høy at arbeidsforbruket overstiger ett årsverk. Videre vises det til at en kalkunproduksjon som skal produsere opp mot konsesjonsgrensen på kalkun må ha en husmasse på ca 5000 m² til en kostnad av 20-25 mill. kroner. Svært få bønder har mulighet til å reise så mye kapital. *Norges Bondelag* frykter dermed at driftsmidlene til nye kalkunprodusenter, i realiteten vil være eid av andre deler av verdikjeden, noe som svekker grunnlaget for familiejordbruket og den selveiende bonde.

Det er også en rekke av høringsinstansene som uttrykker bekymring for at økningen kan gå ut over dyrevelferden og videre at store besetninger kan forårsake høyere grad av antibiotikaresistens. Blant andre mener *Nortura* og *Norges Bondelag* at det er bred enighet om at økt flokkstørrelse vil kunne øke smittefaren i flokken, og at konsekvensene av smitte blir større i store flokker enn i små. Det påpekes også at økt flokkstørrelse kan øke utfordringene for dyrevelferden. Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund (*KLF*) mener derimot at dyrevelferdsmessige hensyn vil bli godt ivaretatt. Det vises til at en ved de foreslåtte endringer i dyrevelferdsregelverket for slaktekylling, strammer inn et regelverk som allerede er av de strengeste i verden. Etter hvert som omfanget av kyllingproduksjon øker, vil produsentene bli enda dyktigere og ha mer tid til rådighet til å følge opp kyllingene. *KLF* viser også til at det er grunn til å tro at flere velger å sette opp to hus for 140 000 kyllinger hver for seg, fremfor å bygge ett nytt. Flokkstørrelsen kan derfor forventes å bli den samme som i dag.

Departementets vurdering

Slik flere av høringsinstansene påpeker, er lovens formål å legge til rette for spredning av svine- og fjørfeproduksjonen på flere enheter ved å regulere produksjonsomfanget hos den enkelte produsent.

I Ot.prp. nr. 94 (2002-2003) Om lov om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen heter det om formålet at "[I]oven skal bidra til å fordele de kraftföbaserte produksjonene på flere

enheter, for å opprettholde en differensiert bruksstruktur med basis i familiejordbruket og forhindre en utvikling mot en industrialisert produksjon. Dette gjøres ved å regulere det maksimale produksjonsomfanget hos den enkelte produsent.”

Tall fra søknad om produksjonstilskudd viser at det i 2013 var 615 produsenter som hadde slaktekyllingproduksjon, noe som var en svak økning fra 2012. Ca 53 % av slaktekyllingprodusentene produserte mellom 80 og 100 % av konsesjonsgrensen. De fleste produsentene er lokalisert i Østfold, Hedmark, Rogaland og Nord-Trøndelag. Det var videre 68 produsenter som hadde kalkunproduksjon i 2013, en svak reduksjon fra 2012. De fleste produsenter med kalkun hadde en produksjonsstørrelse på under 60 % av konsesjonsgrensen. Da en del produsenter kombinerer flere konsesjonsbelagte produksjoner, vil andelen som totalt produserer opp til konsesjonsgrensen være noe høyere.

Departementet legger til grunn at man, også etter denne hevingen av grensene, vil legge godt til rette for spredning på flere enheter. De foreslåtte grensene er vurdert opp mot hva som gir grunnlag for en fulltids sysselsetting på bruket, og legger på ingen måte opp til en industriproduksjon. Departementet vil også vise til at en, da en hevet grensene i 2013 for kylling, så en svak økning i antallet kyllingprodusenter.

Det er virksomheten selv som har ansvaret for å ivareta en god dyrehelse og dyrevelferd i produksjonen. God dyrehelse er en vesentlig forutsetning for kostnadseffektiv drift. Grunnlaget for å opprettholde en god dyrehelse er kompetente og ansvarsbeviste bønder som vektlegger gode, forebyggende tiltak. Økte konsesjonsgrenser kan gi mulighet for å oppgradere bygningsmassen med mer moderne teknologi, som f.eks. gulvvarme i husene.

Det benyttes svært lite antibiotika til behandling av sykdom i norsk fjørfehold i dag. Under norske forhold har vi ikke sett noen direkte sammenheng mellom besetningsstørrelse og økt antibiotikabruk. Selv om man i Sverige generelt har større besetninger enn i Norge, ligger antibiotikaforbruket på om lag samme nivå i begge land.

Når konsesjonsgrensene økes, gis det mulighet for at noen slaktekyllingprodusenter kan utnytte eksisterende bygningsmasse bedre, enten ved flere innsett per år eller ved å ta i bruk ledig kapasitet ved større innsett. I hvor stor grad produksjonen faktisk vil øke, avhenger av etterspørselen etter kylling i markedet, ettersom denne produksjonen er kontraktstyrt. Nytt dyrevelferdsregelverk på slaktekylling ble fastsatt i 2013. I forbindelse med økningen av konsesjonsgrensene er det gjort noen innskjerpinger i dette regelverket. Maksimal tillatt dyretetthet for slaktekylling endres ikke i forbindelse med økning av konsesjonsgrensene, men regelverksbrudd vil nå gi raskere tetthetsreduksjon. Produsenter som ikke greier å opprettholde et tilfredsstillende miljø i kyllinghuset, vil få vesentlig reduksjon i tetthet raskere enn før. Produsenter som driver bra, kan gradvis trappe opp tettheten. Regelverket er med andre ord utformet slik at det gir produsentene økonomiske insentiver til å drive på en måte som gir forsvarlig dyrevelferd.

Når det gjelder kalkun, er det behov for å styrke eksisterende regelverk. Mattilsynet har nylig fått i oppdrag fra departementet å vurdere dette nærmere. I motsetning til hos slaktekyllingprodusenter, er det som nevnt ovenfor, få kalkunprodusenter som utnytter konsesjonen til det fulle per i dag. Produksjonen er kontraktstyrt ut fra markedets behov, følgelig vil en hver økning måtte planlegges over tid. Det forventes derfor ikke en umiddelbar utvidelse i kalkunproduksjonene, selv om det nye regelverket vil åpne for det. Videre er en prosess for revidering av dyrevelferdsregelverket for kalkun alt igangsatt.

Gradvise og hyppige økninger i konsesjonsgrensene vil være uheldig og kostnadsdrivende for næringen, når økningen krever at næringen må investere i større bygninger og produksjonsutstyr for å kunne utnytte produksjonsmuligheten. Hyppige endringer kan også bidra til at mange ved investeringer velger å bygge for større produksjon enn grensene, for å ta høyde for mulige økte grenser i fremtiden. Dette øker kostnadsnivået i produksjonen. Det gir derfor mer forutsigbarhet for næringen at grensene heves betydelig og sjelden, enn å stille næringen overfor usikkerheten omkring mulige økte grenser i nær fremtid.

Produksjonen av kylling og kalkun er i hovedsak allerede lokalisert til områdene Østlandet, Rogaland og Trøndelag. Endringen av konsesjonsgrensene vil derfor uansett ha relativt små distriktmessige effekter.

Vi har regelverk som skal sikre at miljøhensyn blir ivaretatt ved lagring og spredning av husdyrgjødsel. Nye konsesjonsgrenser får ikke følger for kravene i disse regelverkene.

En økt grense for konsesjonsfri produksjon vil innebære at de produsenter som i dag har konsesjoner mellom gjeldende - og ny grense, vil falle ut av konsesjonsregisteret. Dette utgjør 28 og 2 produsenter på henholdsvis kylling og kalkun. Dette vil medføre en liten administrativ besparelse. Forslaget vil for øvrig ikke medføre vesentlige endringer i forvaltningen av husdyrkonsesjonsregelverket.

Landbruks- og matdepartementet

tilrår:

Forskrift om endring av forskrift 11. april 2003 nr. 461 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen fastsettes i samsvar med vedlagte forslag.

Statsministerens kontor
Bifalt ved
kongelig resolusjon
av 12. desember 2014

Møtetal i sak nr. 12/12 a 14
Statsministerens kontor

Forskrift om endring av forskrift 11. april 2003 nr. 461 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Fastsatt ved kgl.res. 12. desember 2014 med hjemmel i lov 16. januar 2004 nr. 5 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen § 2. Fremmet av Landbruks- og matdepartementet.

I

I forskrift 11. april 2003 nr. 461 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr 1 og nr. 2, skal lyde:

1. slaktekyllingproduksjon med inntil 280 000 omsatte og slaktede kyllinger pr. år eller
2. kalkunproduksjon med inntil 60 000 omsatte og slaktede kalkuner pr. år eller

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2015